

Talousarvio vuodelle 2022 ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2024

KH 22.11.2021 § 403
33/02.02.00/2021

Kuntien talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain mukaan neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja mikäli taseessa on alijäämää yli 500 €/asukas, kuuden vuoden aikana. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntaliiton laatimassa talousarvio ja -suunnitelmasuosituksessa on tarkemmin määritelty talousarvion tehtävät ja rakenne. Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määrittävät suunnitelman rakenteen. Kaupungin kokonaistalouden näkökulmaa korostetaan tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan esittämisellä. Tuloslaskelmalla osoitetaan, minkälaisen tuloksen talousarvio tuottaa ja miten se muodostuu. Rahoituslaskelmalla selvitetään rahoitustarve ja miten se katetaan.

Tulosohjauksen näkökulma puolestaan toteutetaan käyttötalousosan ja investointiosan toiminnallisilla tavoitteilla ja määrärahoilla. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetut toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi toimenpiteiksi tai mitattaviksi palvelujen määriksi.

Kemijärven kaupungin taloustilanne ja talousarviosuunnittelun lähtökohdat

Kemijärven kaupungilla on vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaan kattamatonta alijäämää yhteensä 2,0 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 tilinpäätösennusteen mukaan tulos on arviolta 2,0 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätösennusteen mukaan vuoden 2020 tuloksella saadaan kertyneet alijäämät katettua. Vuoden 2020 tulokseen vaikuttaa valtion kunnille suuntaama, täysimääräinen covid-19-valtionavustus, jolla saadaan katettua kunnille syntyneet testaus-, rokotus-, jäljitys- ja sairaanhoitokustannukset sekä asukaspohjaisella osuudella mm. yksityisille sote-palveluntuottajille annetut suojautumiseen liittyvät tarvikkeet (kunnan velvollisuus kustantaa suojautuminen).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.11.2021 kokouksessaan pidettäväksi tulo- ja kiinteistövero prosentit vuonna 2022 vuoden 2021 tasolla.

Kaupunginhallituksen 19.10.2021 § 343 hyväksymässä talousarvioraamissa on otettu huomioon valtuuston hyväksymä talouden sopeuttamisohjelman 2020-2022 lisäksi asiakasmaksulain ja nk. vanhuslain muutosten vaikutus toiminnan kustannuksiin sekä valtion kunnille antamat lisävelvoitteet ja tehtävät ja niiden kustannusvaikutus.

Henkilöstön palkankorotusvaraus on 0,6 % palkkasummasta. Nykyinen kunta-alan henkilöstöä koskeva sopimus on voimassa helmikuun 2022 loppuun, joten mahdolliset korotukset koskevat vain osavuotta.

Valtionosuudet kasvavat vuoden 2021 tasosta n. 1,9 milj. eurolla ollen vuonna 2022 noin 30 milj. euroa. Kunnille korvataan valtionosuuskasvulla toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuuden jatkuminen, varhaiskasvatuksen ja sosiaalipalvelujen lakimuutokset, hoitajamitoituksen muutos sekä muut kunnille säädetyt lisätehtävät ja muutokset. Kunnille korvataan myös velvollisuus osallistua sote-uudistuksen valmisteluun kertaluonteisesti valtionosuuslisäyksenä.

Kaupungin tuloveroprosentti on 21,50 % ja tästä kunnallisveroaste on 14,74 %. Verotulo v. 2022 verolajeittain on ennusteen mukaan seuraava:

- tuloverotulo 24,7 milj. euroa
- kiinteistöverotulo 4,3 milj. euroa
- yhteisöverotulo 1,4 milj. euroa

Valtuusto hyväksyy palvelualueiden määrärahan kokonaiskäytön ja antaa valtuudet lautakunnille ja kaupunginhallitukselle jakaa määrärahat käyttösuunnitelmilla palvelualueiden vastuualueille ja yksiköille. Vuoden 2022 aikana valmistaudutaan hyvinvointialueiden toimintaan vuoden 2023 alusta ja tähän liittyen läpikäydään palvelutuotannon järjestämistapaa ja organisointia.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintakate sisältäen liikelaitoksen on vuodelle 2022 yhteensä -59 408 700 euroa.

Investointitaso on tulevina vuosina edelleen korkea ja vaikuttaa kaupungin lainanottotarpeeseen, koska investointeja ei pystytä toteuttamaan omarahoituksella. Investoinnit v. 2022 on yhteensä 4,6 milj. euroa, v. 2023 yhteensä 3,4 milj. euroa ja v. 2024 yhteensä 3,0 milj. euroa. Kaupungin investoinneista poistuu hyvinvointialueelle v. 2023 alusta siirtyvät sosiaali- ja terveystalvet sekä pelastustoimi.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen lainanottotarvetta pyritään vähentämään ja hoitamaan osa lainoituksesta lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla. Vuonna 2022 lainanottotarve on 5,0 milj.euroa ja lisäksi voidaan kassanhallinnan vuoksi nostaa myös lyhytaikaista luottoa arviolta 4,5 milj. euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään samanaikaisesti 6,5 milj. eurolla.

Taloussuunnitelmavuosien 2023-2024 osalta tilanne näyttää velkaantumisen osalta hieman paremmalta, sillä velkamäärä näyttää vähentyvän. Lainamäärä suunnitelmakauden päättyessä on arviolta 40,6 milj. euroa eli noin 6 000 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2022 talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut, joissa vertailukohtana on kuluvan vuoden tilinpäätösennuste (31.10) ovat:

- toimintamenojen vähennys 1,6 %
- toimintakateen kasvu 3,1 %
- vuosikate 4,9 milj. euroa, mikä kattaa poistot 173 prosenttisesti
- investointien tulorahoitus 108,5 %
- tilikauden tulos 2,1 milj. euroa
- bruttoinvestoinnit 4,6 milj. euroa
- rahoitustarve (toiminnan ja investointien rahavirta) 383 000 euroa
- lainamäärä euroa/asukas 5 971 euroa (ilman konserniyhtiöiden lainoja)

Talouskehitys 2016-2024

1000 €	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toimintakate	-55 075	-55 716	-55 130	-55 359	-55 327	-54 308	-57 009	-16 583	-16 532
Muutos %	0,1	1,2	-1,1	0,4	-0,06	-1,8	4,9	-70,9	-0,3
Tulorahoitus	56 200	56 243	56 310	57 452	60 331	59 520	61 909	23 117	22 502
Muutos %	3,6	0,0	0,2	2,0	5,0	-1,3	4,0	-62,7	-2,7
Vuosikate	2 369	527	1 181	2 093	5 004	5 212	4 900	6 524	5 970
Yli-/alijäämä	4 209	-1 844	-1 227	-342	2 419	2 442	2 069	3 595	3 405
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-1 034	-2 878	-4 105	-4 447	-2 028	414	2 483	6 078	9 483
Nettoinvestoinnit	8 249	-1 763	555	-2 580	-6 666	-4 868	-4 558	-3 426	-2 951
Lainakanta milj. €	32,9	34,5	32,7	34,4	40,1	42,3	41,8	41,1	40,6

Oheisena toimielinten päätökset vuoden 2022 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2024 sekä yhdistelmä toimielinten investointiesityksistä.

Talousarviossa on mukana talouden sopeuttamishjelman toimenpiteet vuosille 2020-2022.

Kaupunginjohtajan investointiesityksessä on tehty lisäys liikelaitoksen investointeihin vuodelle 2022 koskien sairaala Lapponian yhteyteen kotipalvelujen käyttämiä leasingautoja varten rakennettavaa suojakatosta. Lisäys investointeihin on 80 000 euroa. Samalla on vähennetty teknisten palvelujen vastualueen investoinneista pelastuslaitosta koskeva investointivaraus vuosilta 2023-2024 yhteensä 60 000 euroa.

Liitteenä 1 talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023-2024 -ehdotus.

Oheisena kaupunginhallitukselle tiedoksi henkilöstösuunnitelma v. 2022-2024.

Valmistelija	Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Rantanen Atte Kemijärvi
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmaksi.
Päätös	Tuula Kuvaja poistui kokouksesta klo 16.31. Matti Torvinen oli poissa kokouksesta klo 16.31-16.37 välisen ajan. Juha Narkilahti poistui kokouksesta klo 16.41. Esa Pöyliö poistui kokouksesta klo 16.58. Kokouksessa pidettiin tauko klo 17.01-17.19. Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle kokouksessa tehdyin teknisin korjauksin, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmaksi.